روزنامه سیاسی، اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی، ورزشی صبح ایران • صاحب امتیاز و مدیرمسئول: مهدی رحمانیان • نشانی: میدان آرژانتین،خیابان الوند، کوچه آرشیا، پلاک ۶ • تلفن: ۹۲و۸۸۶۵۴۳۹۰ • نمابر: ۸۸۸۸۰۷۱۹ • تلفن آگهی‌ها: ۸۸۱۹۲۸۷۷ • تلفن امور مشترکین: ۸۸۲۰۹۵۹۳ • توزیع: شرکت‌پیام‌رسان سبز تلفن: ۶۶۲۸۷۳۴۴ • چاپ: گلریز تلفن: ۶۶۷۹۵۴۴۲

روزنامه شرق

www.sharghdaily.ir

شنبه • ۱۲ آبان ۱۳۹۷ • ۲۴ صفر ۱۴۴۰ • ۳ نوامبر ۲۰۱۸ • سال شانزدهم • شماره ۳۲۸۳ • ۱۶ صفحه

اذان ظهر تهران ۱۱:۴۸ • اذان مغرب ۱۷:۲۶ • اذان صبح‌فردا ۵:۰۴ • طلوع آفتاب ۶:۲۹

روزنامه فردا

fardashargh@gmail.com

یادبود

زن فرزانه

رحیم عبادی

• روزهای گذشته یکی از زنان بافضیلت و فرزانه دعوت حق را لبیک گفت. زنده‌یاد فرزانه غفاری، همسر برادر متعهد مهندس محمد نعیمی‌پور و مادر فرزندان حسین، سجاد و علی نعیمی‌پور؛ زنی فداکار و خیرخواه و نیک‌اندیش. مرگ پایان زندگی همه انسان‌هاست اما چگونه‌زیستن و چگونه‌مردن حکایت متفاوتی است. سرکار خانم غفاری از جمله زنان فرزانه‌ای بود که مروری بر زندگی و توفیقات او به دلایل زیر می‌تواند الگویی برای زنان جامعه باشد:

۱- او همسری متعهد و وفادار برای آقای نعیمی‌پور بود که خود از شخصیت‌های موفق و تأثیرگذار در همه فرازوفرودهای انقلاب و بلکه از استوانه‌های سیاست‌ورزی دین‌دارانه در کشور است. او در طول نزدیک به ۴۰ سال لحظه‌ای از همراهی و پشتیبانی این رفیق شفیق غفلت نکرد و همیشه یار و یاور او بود.

۲- مادری موفق برای فرزندان شایسته: یکی از توفیقات این زن فرزانه تربیت فرزندان مفید برای جامعه بوده فرزندانی تحصیل‌کرده از یک سو و متخلق و تربیت‌یافته از سوی دیگر به‌ویژه محمدحسین نعیمی‌پور که نه فقط گل سرسبد خانواده بلکه الگوی موفق جوانان ایران‌زمین است. این توفیق بزرگی است برای هر مادری که بتواند یادگاری از خود برجای گذارد که موجب فخر جامعه و خانواده باشد.

۳-فعال در عرصه اجتماعی و سیاسی: زنده‌یاد خانم غفاری بیش از پنج دهه در عرصه‌های سیاسی اجتماعی فعال و مؤثر بود و تا لحظات پایان عمر همیشه زنی مفید و مؤثر در عرصه‌های اجتماعی سیاسی از یک سو و از سوی دیگر یار و یاور فرزندان و همه آسیب‌دیدگان اجتماعی و سیاسی به‌ویژه خانواده‌های آسیب‌دیده بوده است.

۴ - شخصیتی فرزانه: زنده‌یاد خانم ماشینی از همراهان این فقیده سعیده همیشه از ایشان به عنوان زنی فرزانه یاد می‌کرد. وی فردی متعهد، مسئولیت‌پذیر، اصیل. متدین و برخوردار از سه ویژگی صبوری، شکوری و سازگاری بود و این ویژگی او را در میان دوستان ممتاز کرده بود.

۵- الگوی یک زن مسلمان و نواندیش بود: دانش، تجربه و ثبات قدم او در شش دهه از عمر مفید خود با همه فرازونشیب‌های اجتماعی، سیاسی روزگار از او یک الگوی موفق و یک زن فرزانه ساخته است.

عروج او در شب اربعین امام حسین (ع) و وداع هوشمندانه او با فرزندان، منزلت و عمق باورهای او را متجلی کرده است. روحش شاد.

کارتون خواب

محسن نوری‌نجمی

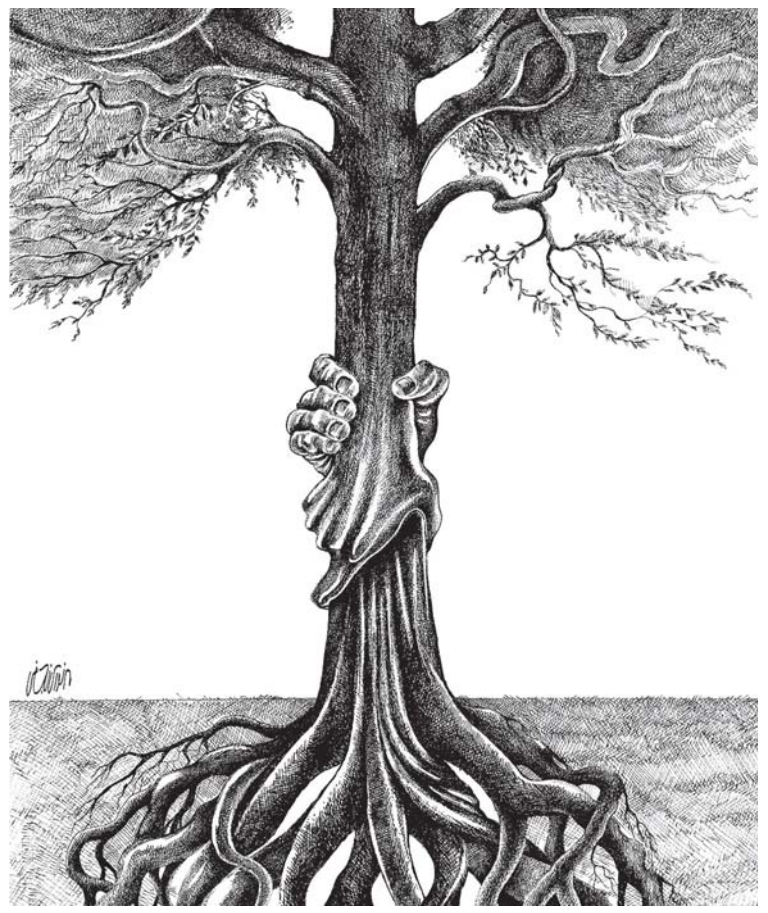

پشت تاریخ

سیاست‌زدایی از روز کوروش

ناصر فکوهی
استاد دانشگاه تهران

اینکه گروهی کوچک یا بزرگ از مردم یک کشور بخواهند روزی را برای خود تعیین کنند و در آن به‌گونه‌ای یک حافظه تاریخی بسازند و از آن راه هویتی ایجاد کنند، حق طبیعی آنهاست. اینکه چنین روزی با تاریخ واقعی انطباق نداشته باشد، یا داشته باشد، یا نسبتی پرسمان‌برانگیز آن دو را به یکدیگر پیوند دهد، فرایندی بسیار رایج در بسیاری از فرهنگ‌هاست. این فرایندها چه در باورهای دینی و سنتی و چه در باورهای محلی و منطقه‌ای بسیاری از مردمان مرسوم بوده و سال‌های سال است در این و آن گوشه کشور ما نیز وجود دارد. روزهای مناسبتی بسیاری در جنوب، شمال، غرب و شرق کشور به صورت منطقه‌ای، قومی و سنتی نام‌گذاری شده و مردم در آن برنامه‌ها و جشن‌های خاصی را به انجام می‌رسانند. این‌گونه روزها و مناسک عموما مثبت هستند و سبب انسجام و تقویت پیوندها و روابط اجتماعی میان آن گروه اجتماعی مربوط می‌شوند. گروهی از مناسبت‌ها نیز به صورت دینی، تاریخی، سیاسی و سنتی در تقویم هر فرهنگی وجود دارند که فراتر از این یا آن گروه اجتماعی بوده و پهنه بزرگی از همه مردمان را در یک نظام سیاسی- فرهنگی و اجتماعی شامل می‌شوند. این مناسبت‌ها در کشور ما عموما یا در قالب دینی (سوگواری‌ها و جشن‌ها) تعریف می‌شوند یا تاریخی- فرهنگی (جشن نوروز و مهرگان و سده) یا در قالب‌های سیاسی. از میان این سه گروه، مناسبت‌های سیاسی، به صورت مستقیم با سرنوشت و منشأ دولت- ملت‌ها ارتباط دارند. این دولت‌ها از قرن ۱۹ و انقلاب فرانسه به این‌سو، همواره تلاش کرده و می‌کنند که نه‌تنها مناسبت‌های خود را هر چه پررنگ‌تر کنند، بلکه سایر مناسبت‌ها را نیز به نوعی به خدمت خود درآورند. در آنچه گفته شد ما نوعی جهان‌شمولی را می‌بینیم که در اکثر قریب‌به‌اتفاق کشورهای جهان دیده می‌شود و البته بنا بر اینکه تنوع قومی و فرهنگی و زبانی و ملی آنها چگونه باشد، تفاوت‌ها و دگرگونی‌های زیادی نیز میانشان مشاهده می‌شود. اما زمانی که به نام‌گذاری یک روز جدید در تقویم می‌رسیم، همچون روزی که «روز کوروش بزرگ» نام گرفته و چندین سال است درباره آن بحث و مجادله‌هایی وجود دارد، به چند نکته باید توجه داشت: نخست اینکه اگر چنین نامی مورد اجماع گروه بزرگی از مردم و به‌ویژه متخصصان باشد، باید به آن احترام گذاشت و در فرایندی دموکراتیک و تخصصی درباره ورود آن به تقویم رسمی تصمیم‌گیری کرد. افزون‌بر این و حتی درصورتی‌که چنین روزی مورد تأیید و اجماع نیز نباشد، به نظر من، هیچ مشکل و ممنوعیتی نباید بر سر تشکیل تجمعات و برگزاری مراسم برای آن وجود داشته باشد. اینکه دولت خواسته باشد با ممنوع‌کردن تجمع در پاسارگاد یا در تخت‌جمشید یا در نقاط دیگر و دانشگاه‌ها مانع از ابراز نظر و علاقه گروه‌های مختلف شود، تأثیری جز تشویق هرچه بیشتر افراد به این مراسم نخواهد داشت.

با وجود این، در این زمینه چند ملاحظه اساسی دیگر را نیز باید در نظر داشت: نخست آنکه برای واردکردن این روز به تقویم باید به فرایندهای قانونی و رسمی توجه کرد و البته هم‌زمان درباره گروهی دیگر از شخصیت‌ها و تاریخ‌های پراهمیت ایران که به آنها به‌رغم نزدیکی بیشترشان به ما بی‌توجهی و بی‌مهری شده است. سپس آنکه برگزاری این روز و یک سنت مناسکی را با مباحث جدی علمی درباره تاریخ ایران، کوروش و سایر مسائلی که در زمینه تاریخی و پیشاتاریخی باید در محیط‌های به دور از مناقشات سیاسی انجام بگیرد، جدا کنیم. جا و زمانی که باید درباره این‌گونه مسائل به صورت علمی بحث کرد و کسانی که دارای صلاحیت در این کار باشند، نه در «روز کوروش» است و نه در این ایام و اماکن مناسکی. درعین‌حال این مسائل بسیار جدی هستند و به هویت فرهنگی ما مربوط می‌شوند و بنابراین باید نسبت به آنها شناختی دقیق و علمی داشت و به‌دور از تعصب و عامه‌گرایی‌ها در هر جهتی، پژوهش‌ها را به پیش برد. سوم اینکه، باید توجه کرد که به دلایل سیاسی روشنی که موضوع ایران را از پیش از انقلاب تا امروز دربر گرفته‌اند، مسئله رقابت قدرت‌های بزرگ بر سر ایران و دخالت آنها در مسائل کشور ما، درگیری‌ها و تنش‌های میان قدرت‌های سیاسی، موافقان و مخالفان داخلی و خارجی و...، این روز را همچون بسیاری دیگر از مناسبت‌ها و مناسک مربوط به آنها در سال‌های اخیر، ابزار و وسیله‌ای در دست گروه‌های سیاسی کرده تا به صورت‌های مختلف مردم عادی را تحریک و دشمنی‌ها و حساسیت‌ها را برانگیزند. باید توجه داشت که این روز خاص، به دلایل مختلف و بسیار می‌تواند مستمسکی برای دامن‌زدن به شعارهای نژادپرستانه، باستان‌گرایانه و ایجاد اختلاف میان گروه‌های فرهنگی و قومی و منطقه‌ای مختلف در ایران باشد و چنین نیز شده است. از این‌رو، این از یک‌سو وظیفه، مسئولان است که با سرسختی در مخالفت در برگزاری مراسم در این روز به دشمنی‌ها دامن نزنند؛ از سوی دیگر نیز وظیفه برگزارکنندگان و طرفداران این روز است که از افراط‌گری‌های ناسیونالیستی و تحقیر سایر اقوام و فرهنگ‌های ایران یا سردادن شعارهایی در ستایش نظام‌های اقتدارمدار در تاریخ ایران در این‌گونه مراسم جلوگیری کنند. نقطه آغاز حرکت و بهترین راه برای کشوری با پیشینه تاریخی و تنوع فرهنگی گسترده ایران، بالابردن انعطاف هر فرهنگ نسبت به فرهنگ‌های دیگر و احترام‌گذاشتن هر فرهنگ به فرهنگ‌های دیگر و پرهیز از هرگونه شعار و گفتمان برتری‌جویانه و نژادپرستانه و متعصبانه در موافقت یا مخالفت با چنین روزی است؛ در یک کلام جلوگیری از سیاست‌زدگی این روز برای مانع‌شدن از سوءاستفاده‌های دشمنانه از هر جانبی.

پیشخوان

زخم‌ناسورفساد

شماره دهم دوماهنامه فرهنگی/ اجتماعی «مروارید» به مدیرمسئولی گیتا علی‌آبادی و سردبیری پژمان موسوی با موضوع «فساد» منتشر شد. در شماره جدید «مروارید» و در بخش جامعه، «زخم ناسور فساد»، «خبرنگار یا کارمند روابط‌عمومی»، «خرده‌فسادهای شیک و فرهنگی»، «رسانه‌های مجازی فریادی علیه فساد» و گفت‌وگوهایی با سعید مدنی و حسن عابدی‌جعفری منتشر شده است. گفت‌وگوهایی با فریدون مجلسی و رامین جهانبگلو، از مهم‌ترین عناوین منتشرشده است.